Perspectiefnota 2024 - 2027

GEMEENTE
Stadskanaal

INHOUD

		Blz.
Aanbieding		1
A.	Financiële positie	3
B.	Uitgangspunten begroting 2024	5
C.	Nieuw beleid/verruimingsmaatregelen	9

AANBIEDING

Aan de raad,

Perspectiefnota 2024-2027

Hierbij bieden wij u de Perspectiefnota 2024-2027 aan. Deze nota geeft inzicht in de ontwikkelingen van de financiële positie van de gemeente voor 2024 tot en met 2027.
In het hoofdstuk Financiële positie informeren wij u ook over de stand van zaken van de financiële verruimingsmaatregelen die opgenomen zijn in de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033. Daarnaast leggen wij u in de nota de uitgangspunten voor de begroting 2024, de beleidsverplichtingen uit de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 en nieuwe beleidswensen en -ontwikkelingen voor. Wij vragen u die beleidsverplichtingen en -wensen opiniërend te behandelen. Deze worden vervolgens verwerkt via de begroting 2024, rekening houdend met de resultaten van de opiniërende behandeling.

Tegelijk met de perspectiefnota ontvangt u de Voorjaarsnota 2023.

Financiële positie

(bedragen x € 1.000,00)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Perspectief obv de Voorjaarsnota 2023	4.057	6.219	1.511	1.511
Ontwikkelingen perspectiefnota	-663	-889	-1.266	-1.370
Verruimingsmaatregelen	406	665	1.050	1.050
Perspectief inclusief ontwikkelingen en verruimingsmaatregelen*	3.800	5.995	1.295	1.191

*de meerjarige saldi van de perspectiefnota moeten als richtinggevend worden beschouwd en niet als een absolute prognose van de begrotingspositie voor dat jaar. Bijstelling van bestaande budgetten, zoals die nog bij de begroting 2024 gaan plaatsvinden, kunnen de saldi beïnvloeden.

Beoordeling van de financiële positie
Tijdens het preventief toezicht in 2021 kreeg onze gemeente een expliciete opdracht. Deze opdracht was om met een begrotingsanalyse te onderzoeken hoe het structureel begrotingsevenwicht duurzaam kan worden hersteld. In een herstelplan moest worden vastgelegd welke maatregelen mogelijk zijn én hoe implementatie mogelijk is. Aan deze opdracht heeft u uitvoering gegeven met het vaststellen van de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 op 6 februari 2023. De nota is gericht op het versterken van het eigen vermogen (Algemene Reserve) en het op orde brengen van het structureel en reëel begrotingsevenwicht, sluitende begrotingen dus. De kadernota is financieel kader stellend voor de komende perspectiefnota's.

Bovenstaand overzicht is gebaseerd op de verwachte begrotingssaldi volgens de Voorjaarsnota 2023. Daarnaast zijn hierin enkele nieuwe beleidsontwikkelingen en de financiële consequenties uit de kadernota verwerkt. De saldi tot en met 2027 zijn ruim positief, van € 3,8 miljoen in 2024 aflopend tot € 1,2 miljoen in 2027. Bij deze saldi worden de volgende kanttekeningen geplaatst waarmee deze saldi in een ander perspectief komen te staan.

- Het financiële tij voor de komende jaren is voor een korte periode gekeerd zonder dat de gemeente daar ingrijpende maatregelen voor heeft genomen. Dat typeert de dynamiek maar ook de onvoorspelbaarheid van de financiële verhouding tussen het Rijk en de gemeenten.

In de jaren 2024 en 2025 is nog sprake van forse overschotten, direct gevolgd door een vrije val in het "ravijnjaar" 2026. De oorzaak is het vervallen van de systematiek waarmee het gemeentefonds wordt gevoed. Om de financiële pijn daarvan te verzachten heeft het Rijk voorlopig in 2026 incidenteel € 1 miljard aan het gemeentefonds toegevoegd. Vervolgens heeft het Rijk met de toezichthoudende provincies afgesproken dat gemeenten dit als structureel mogen beschouwen echter zonder concrete toezegging van extra middelen vanaf 2027. In het overzicht is dus ook voor 2027 rekening gehouden met een toevoeging van € 1 miljard.
Inmiddels is de verwachting dat het nieuwe verdeelstelsel niet met ingang van 2026 maar met ingang van 2027 wordt ingevoerd. Het is nog steeds niet duidelijk hoe het verdeelstelsel er uit gaat zien en in welke mate dit effect heeft op de Algemene uitkering. Het is dus maar de vraag of de toevoeging van € 1 miljard vanaf 2027 de juiste richting aangeeft.

- In de tabel zijn de niet te vermijden financiële consequenties van de nu bekende beleidsontwikkelingen opgenomen die de komende jaren gaan spelen. Het gaat om beleidsontwikkelingen die niet te voorkomen en niet uit te stellen zijn. Voor een gezond en duurzaam perspectief is het essentieel dat deze financiële consequenties vroegtijdig in beeld zijn en regelmatig in relatie worden gebracht met het verwachte financiële perspectief.
- De positieve saldi in het overzicht worden alleen gerealiseerd als uw raad de verruimingsmaatregelen vaststelt en deze worden geïmplementeerd.

Het blijft afwachten wat de toekomst ons brengt als het gaat om het financiële perspectief. Om grip te houden op de financiële positie is het daarom essentieel dat via een perspectiefnota vroegtijdig het perspectief voor komende jaren in beeld wordt gebracht.

Behandeling
We stellen u voor de Perspectiefnota 2024-2027 te behandelen in uw vergadering van 12 juni 2023.

Besluitvorming
Wij stellen u voor de Perspectiefnota 2024-2027 vast te stellen.

Met de vaststelling van de Perspectiefnota 2024-2027 stemt u in met:
a. de kaders voor de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027;
b. het verwerken van nieuw beleid en de financiële verruimingsmaatregelen in de begroting 2024 en/of meerjarenraming 2025-2027. Definitief besluit u daarover bij de vaststelling van de begroting 2024;

Stadskanaal, 2 mei 2023

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden	de heer K. Sloots
secretaris	burgemeester

A. Financiële positie

FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

Samenvatting financiële consequenties
Na verwerking van de (bijgestelde) beleidsverplichtingen uit de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033, de nieuwe beleidswensen en -ontwikkelingen (hoofdstuk C) en de (bijgestelde) verruimingsmaatregelen uit de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 ontstaat het volgende financiële beeld voor de meerjarenraming 2024-2027.

(bedragen x € 1.000,00)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Perspectief obv de Voorjaarsnota 2023	4.057	6.219	1.511	1.511
Ontwikkelingen perspectiefnota	-663	-889	-1.266	-1.370
Verruimingsmaatregelen	406	665	1.050	1.050
Perspectief inclusief ontwikkelingen en verruimingsmaatregelen*	3.800	5.995	1.295	1.191

*de meerjarige saldi van de perspectiefnota moeten als richtinggevend worden beschouwd en niet als een absolute prognose van de begrotingspositie voor dat jaar. Bijstelling van bestaande budgetten, zoals die nog bij de begroting 2024 gaan plaatsvinden, kunnen de saldi beïnvloeden.

Meerjarenraming 2024-2027

Bovenstaand overzicht is gebaseerd op de verwachte begrotingssaldi volgens de Voorjaarsnota 2023. Daarnaast zijn hierin enkele nieuwe beleidsontwikkelingen en de financiële consequenties uit de kadernota verwerkt. De saldi tot en met 2027 zijn ruim positief, van € 3,8 miljoen in 2024 aflopend tot € 1,2 miljoen in 2027. Bij deze saldi worden de volgende kanttekeningen geplaatst waarmee deze saldi in een ander perspectief komen te staan.

- Het financiële tij voor de komende jaren is voor een korte periode gekeerd zonder dat de gemeente daar ingrijpende maatregelen voor heeft genomen. Dat typeert de dynamiek maar ook de onvoorspelbaarheid van de financiële verhouding tussen het Rijk en de gemeenten.
- In de tabel zijn de niet te vermijden financiële consequenties van de nu bekende beleidsontwikkelingen opgenomen die de komende jaren gaan spelen. Voor een gezond en duurzaam perspectief is het essentieel dat deze financiële consequenties vroegtijdig in beeld zijn en regelmatig in relatie worden gebracht met het verwachte financiële perspectief.
- De positieve saldi in het overzicht worden alleen gerealiseerd als uw raad de verruimingsmaatregelen vaststelt en deze worden geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide toelichting op bovenstaande kanttekeningen verwijzen wij u naar het hoofdstuk Aanbieding aan het begin van deze Perspectiefnota.

Financiële verruimingsmaatregelen 2024-2027
U hebt in uw vergadering van 6 februari 2023 de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 vastgesteld. In dit document zijn voor de jaren 2024-2027 financiële verruimingsmaatregelen opgenomen.

Jeugdhulp
Voor realisatie van deze verruiming is gekeken naar maatregelen binnen de (lokale)Taskforce jeugd en de Landelijke Hervormingsagenda. Zoals aangegeven binnen programma 1 Participatie in hoofdstuk C is er vanuit de Taskforce een structurele besparing van € 120.000,00 gerealiseerd. In de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 was hiervoor een p.m. post opgenomen.
Inzake de Hervormingsagenda stellen wij voor om dit deel van de verruiming voor nu op p.m. te laten staan.

Taskforce Wmo
Zoals vermeld in programma 1 Participatie moet deze verruimingsmaatregel bijgesteld worden tot een bedrag van structureel € 8.500,00 vanaf 2024.

Restant verruimingsmaatregelen 2024-2027
Na bijstelling van bovenstaande bedraagt het restant van de overige verruimingsmaatregelen in 2024 € 406.000,00, in 2025 € 665.000,00 en vanaf 2026 € 1.050.000,00. Hiervoor moeten nog maatregelen worden getroffen.

Restant verruimingsmaatregelen 2024-2027	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Arbeidsmarkt (TDC)	125.000	125.000	250.000	250.000
Jeugdhulp	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Budgetsubsidie Welstad	100.000	210.000	320.000	320.000
Bibliotheek	60.000	60.000	60.000	60.000
SKVS De Pauw	15.000	15.000	15.000	15.000
Toeristenbelasting	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Subsidies		50.000	100.000	100.000
Taskforce WMO	9.000	9.000	9.000	9.000
Onderzoek minimabeleid (Kwiz)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Onderzoek bevolkingszaken (Cebeon)	10.000	21.000	21.000	21.000
Alg. voorziening schoonmaak (AVS)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Streekhistorisch centrum	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Onroerende zaakbelasting (OZB)	87.000	175.000	265.000	265.000
Resultaat onderzoek vastgoed	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Sponsoring rotondes			10.000	10.000
Totaal	**406.000**	**665.000**	**1.050.000**	**1.050.000**

B. Uitgangspunten begroting 2024

UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2024

Aantal inwoners per 1 januari 2024
De werkelijke inwoneraantallen in voorgaande jaren waren:
1 januari 2023 32.164
1 januari 2022 31.851
1 januari 2021 31.754
1 januari 2020 31.686

Het aantal inwoners heeft voor de begroting gevolgen voor enerzijds de lasten, met name op inwoneraantallen gebaseerde bijdragen, en anderzijds de baten, met name de uitkering uit het gemeentefonds.
In de afgelopen drie jaar is een stijging te zien van het aantal inwoners. De stijging in 2022 wordt mede veroorzaakt door de opvang van ontheemden uit Oekraïne.

Via het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is maandelijks het actuele inwoneraantal beschikbaar. Jaarlijks wordt bij het opstellen van de begroting uitgegaan van het actuele inwoneraantal per 1 juni van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

In de begroting 2023 is uitgegaan van 32.000 inwoners. Het aantal voor 2024 wordt in de begroting bij de uitgangspunten vermeld.

Onvoorziene uitgaven
Het ramen van een budget voor onvoorziene uitgaven is verplicht. De omvang van het budget is echter vrij.
Het structureel beschikbare budget wordt sporadisch ingezet. Wij stellen voor in de begroting 2024 het bedrag van € 10.000,00 te handhaven.

Rentepercentage financieringsmiddelen
Om een reëel beeld te geven van de lasten van vaste activa rekenen we rente van de financiering toe aan investeringen. Een deel van de investeringen wordt gefinancierd met interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen). Hierdoor wordt rente bespaard omdat we voor dit deel geen geld hoeven te lenen (dit is een interne rekenrente). Het overige deel wordt gefinancierd met externe middelen, hoofdzakelijk langlopende geldleningen.

De totale rentelasten (interne en externe) worden uitgedrukt in een percentage van de vaste activa (omslagrente). Het percentage wordt voornamelijk bepaald door de gewogen rentelast van de opgenomen vaste geldleningen (per 1 januari 2024 geraamd op 2,03%).

Wij stellen voor om bij het opstellen van de begroting 2024 uit te gaan van (afgerond) 2,0% voor zowel de omslagrente als de rentevergoeding voor interne financieringsmiddelen.

Loon- en prijsontwikkelingen
Voor het bepalen van de percentages voor de verwachte loon- en prijsontwikkelingen maken we gebruik van de op 9 maart 2023 gepubliceerde kerngegevenstabel van het Centraal Planbureau (CPB).

Ontwikkeling lonen
Bij het vaststellen van een uitgangspunt voor de loonkosten spelen twee componenten een rol, de systematiek en het loonstijgingspercentage.

Systematiek
Het uitgangspunt voor het ramen van de salariskosten is de toegestane formatie en het maximum van de salarisschalen + twee uitloopperiodieken. Op basis van deze systematiek worden de salariskosten reëel geraamd.

Loonstijgingspercentage
De laatst overeengekomen cao voor gemeenteambtenaren loopt van 1 januari 2021 tot 1 januari 2023. Er ligt een principeakkoord met een looptijd van 2 januari 2023 tot en met 1 januari 2024.
Op grond hiervan stijgen de salariskosten met gemiddeld circa 8%. De stijging van de loonsom wordt deels gecompenseerd door lagere sociale lasten, de loonstijging over 2023 komt daardoor netto uit op circa 6%.

Volgens de kerngegevenstabel 2022-2026 van het CPB (gepubliceerd 9 maart 2023) zal de gemiddelde stijging van de lonen in de marktsector over 2022-2026 gemiddeld 4,5% per jaar bedragen.

Op grond van voorgaande is het denkbaar dat de directe salariskosten in 2024 ten opzichte van 2023 met 4,5% stijgen. Wij verwachten op voorhand geen stijging van de loonkosten door secundaire arbeidsvoorwaarden en van de werkgeverslasten.
Wij stellen voor om bij het opstellen van de begroting 2024 uit te gaan van een loonstijging van 4,5% ten opzichte van het salarisniveau in 2023. Een loonstijging van 4,5% levert een absolute stijging van circa € 910.000,00 van de directe personeelskosten op.

Ontwikkeling prijzen
Voor het bepalen van het uitgangspunt voor prijsontwikkelingen gaan we uit van de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP) op basis van de laatste gepubliceerde kerngegevenstabel van het Centraal Planbureau (gepubliceerd 9 maart 2023).
Het jaar 2019 is het basisjaar voor de ontwikkelingen.

Jaar	Begroting	HICP
2019	100,0	100,0
2020	1,5	1,1
2021 stijging	2,5	2,8
2022 stijging (incl bijstelling)	5,5	11,6
2023 stijging (incl bijstelling)	8,5	2,9
2024 stijging	3,5	3,2
2024	121,5	121,6

Volgens de kerngegevenstabel van maart 2023 van het Centraal Planbureau (CPB) bedraagt de prijsstijging HICP 2024 3,2%.
Bij het vaststellen van de uitgangspunten voor de begroting 2023 is rekening gehouden met 2,5% prijsontwikkeling op basis van de op dat moment verwachte ontwikkelingen. Voor het bepalen van het uitgangspunt voor de begroting 2024 houden we voorlopig rekening met een bijstelling van de prijsstijging 2023 naar 8,5%.

Wij stellen voor om bij het opstellen van de begroting 2024 een prijsstijging van (afgerond) 3,5% te hanteren.

Compensatie loon- en prijsstijgingen (nominale ontwikkelingen)
In de regel vindt bij benadering een compensatie van hogere kosten door stijging van lonen en overige prijzen plaats via het gemeentefonds door bijstelling van het (nominale deel van het) accres. De daadwerkelijke bijstelling over 2023 is deels meegenomen bij de uitwerking van de septembercirculaire 2022 en zal worden bijgesteld bij de uitwerking van de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds.
Via de uitwerking van de meicirculaire 2023 brengen wij u eveneens op de hoogte van de financiële gevolgen van de nominale ontwikkelingen voor de begroting 2024.

Huurprijzen
Het is regel de huurprijzen van welzijnsaccommodaties, sportaccommodaties en grondstrookjes met een oppervlakte kleiner dan 25 are jaarlijks trendmatig te verhogen. Voorgesteld wordt om de verwachte prijsontwikkeling als uitgangspunt voor de huurverhoging te hanteren. Dit betekent voor 2024 een verhoging van de huurprijzen met 3,5% ten opzichte van 2023.

De huurprijzen van gronden met een oppervlakte van meer dan 25 are worden door de Grondkamer vastgesteld.

C. Nieuw beleid en verruimingsmaatregelen

NIEUW BELEID EN VERRUIMINGSMAATREGELEN

In dit hoofdstuk zijn per programma opgenomen:
- de beleidsverplichtingen voor de jaren 2024-2027 uit de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033;
- nieuwe beleidswensen en -ontwikkelingen;
- ontwikkelingen van de verruimingsmaatregelen voor de jaren 2024-2027 uit de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033.

Ten aanzien van het nieuwe beleid wordt de volgende prioriteitsindeling gehanteerd.

1. Prioriteiten als gevolg van wettelijke verplichtingen
2. Prioriteiten als gevolg van aangegane eigen verplichtingen
3. Prioriteiten als gevolg van wensen/ambities

PROGRAMMA 1 PARTICIPATIE

Meedoen en Zelfredzaamheid

Nieuwe beleidsontwikkelingen

Prioriteit 1

Invoering Wet Aanpak Meervoudige Problematiek Sociaal Domein (Wams)
Het wetsvoorstel "Wet Aanpak Meervoudige Problematiek Sociaal Domein" (Wams) wordt na de zomer ingediend bij de Tweede Kamer. De wet is bedoeld om knelpunten in de gegevensuitwisseling tussen gemeenten en andere organisaties te behandelen. Het streven is dat de Wams 1 januari 2024 in werking treedt.

Het wetsvoorstel biedt een wettelijk kader voor gemeenten om nog beter de regie te pakken op een gecoördineerde aanpak in gevallen van meervoudige problematiek in het sociaal domein. Het waarborgen van de privacy voor de inwoner en regie op de aanpak van meervoudige problematiek bij gemeenten vormen ook de belangrijkste uitgangspunten bij de voorbereidingen voor de implementatie van de wet.

Woonzorgvisie
Gemeenten zijn verplicht een woonzorgvisie te gaan ontwikkelen. De vergrijzing in combinatie met het langer thuis wonen door ouderen en de opgaven vanuit Beschermd Wonen maken dat hiertoe noodzaak is. De gemeenten in Oost-Groningen werken samen bij het opstellen van deze visie omdat de voorzieningen voor ouderen(zorg) en Beschermd Wonen regionaal op elkaar afgestemd moeten worden. Op provinciaal niveau wordt er onder de noemer van "koplopersregio" samengewerkt in de inventarisatiefase. Ter voorbereiding is door alle Oost-Groninger gemeenten een startnotitie vastgesteld en heeft elke gemeente een startbudget beschikbaar gesteld. De woonzorgvisie zal in beeld brengen welke lokale opgaven er liggen op het gebied van Beschermd Wonen en het langer thuis moeten blijven wonen voor ouderen. De verwachting is dat de visie in 2024 wordt opgeleverd.

Landelijk Verdeelmodel beschermd wonen (BW) en woonplaatsbeginsel
In 2024 treedt het nieuwe landelijke verdeelmodel BW in werking en het werken met het woonplaatsbeginsel BW. Van belang is dat de lokale toegang goed op de hoogte is van de toepassing van het woonplaatsbeginsel.
Het budget voor de regio Groningen voor BW zal vanaf 2024 tot 2032 gestaag afnemen met uiteindelijk een daling van € 7 miljoen op het beschikbare budget voor de hele regio Groningen van ruim € 69 miljoen (= rijksbijdrage 2023). De financiële consequenties hiervan zijn nog niet duidelijk. Nog te maken keuzes over de solidariteit tussen Groninger gemeenten zijn hierop van invloed. De veranderingen brengen mogelijk een risico met zich mee. Het is dan ook van belang om verder in te zetten op het voorkomen van instroom in BW, het inzetten op snellere doorstroming en uitstroom BW. In 2023 en 2024 werken wij dit nader uit.

Voorzieningen WMO

Eigen bijdrage huishoudelijke hulp per 2025
Om de houdbaarheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) te verbeteren, voert het kabinet een aantal aanpassingen door in het stelsel. De belangrijkste aanpassing is de invoering van een passende eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp per 1 januari 2025 waarbij meer rekening wordt gehouden met de draagkracht van huishoudens. Praktisch betekent dit dat huishoudens met een inkomen boven 185% van het sociaal minimum een hogere eigen bijdrage zullen betalen. De financiële consequenties voor onze gemeente zijn nog niet bekend.

Extra budget Wmo per 2025
In het Integraal Zorgakkoord is afgesproken dat gemeenten per 2025 € 110 miljoen per jaar extra krijgen voor Wmo-voorzieningen. Waar de nieuwe passende eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp dus zorgt voor een minder groot beroep op de huishoudelijke hulp, zorgt deze afspraak in het Integraal Zorgakkoord ervoor dat er per 2025 structureel meer geld beschikbaar komt voor (overige) Wmo-voorzieningen. De financiële consequenties voor onze gemeente zijn nog niet bekend.

Prioriteit 2

Arbeidsmarktbeleid
Vanuit de Regiodeal wordt gewerkt aan de ontwikkeling van het project 'Overbrugbanen'. Dit is een traject voor een brede doelgroep (onbenut arbeidspotentieel) binnen de ontwikkelbedrijven Wedeka en Afeer. Deelnemers krijgen een overbrugbaan (in dienst bij Wedeka of Afeer) van zes maanden die maximaal drie keer verlengd kan worden. Tijdens deze baan wordt gewerkt aan leer- en ontwikkeldoelen met als doel om zo snel mogelijk (maximaal 18 maanden) door te stromen naar betaald werk bij een reguliere werkgever. Een financiële doorrekening heeft laten zien dat dit naar verwachting voor gemeenten kostenneutraal kan worden uitgevoerd. We verwachten voor de zomer te beginnen met de overbrugbanen.

Bedragen x € 1.000,00

Prioriteit en activiteit **LASTEN**	**2024** ***- minder of meer***	**2025** ***- minder of meer***	**2026** ***- minder of meer***	**2027** ***- minder of meer***
Lasten beleidsverpl. Kadernota	*196*	*196*	*196*	*196*
Verruimingsmaatregelen:				
Taskforce Wmo	*67*	*67*	*67*	*67*
Totaal lasten	***263***	***263***	***263***	***263***

Prioriteit en activiteit **BATEN**	**2024** ***- minder of meer***	**2025** ***- minder of meer***	**2026** ***- minder of meer***	**2027** ***- minder of meer***
Totaal baten	***0***	***0***	***0***	***0***

Totaal nieuw beleid programma	263	263	263	263

Beleidsverplichtingen 2024-2027 Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033

De bijstelling op de beleidsverplichting is onder deze tabel toegelicht.

Omschrijving	**Exploitatie**				
	2024	**2025**	**2026**	**2027**	**Prio**
Beschermd wonen/Woonbeg. OGGZ	196.000	196.000	196.000	196.000	1
	196.000	**196.000**	**196.000**	**196.000**	

<u>Beschermd wonen/Woonbegeleiding OGGZ</u>
Ontwikkelingen binnen Beschermd Wonen (doordecentralisatie), Maatschappelijke Opvang en de invoering van de Wet Verplichte GGZ hebben in de afgelopen jaren geleid tot extra gemeentelijke taken die niet structureel zijn geborgd in de organisatie. De capaciteit voor beleidsvorming, coördinatie en uitvoering van woonbegeleiding zijn met incidenteel budget bekostigd, terwijl het structurele taken betreft. Vanaf 2024 is er geen incidenteel budget meer beschikbaar. Het niet structureel inbedden van de inzet zal leiden tot onnodige toename van instroom in Beschermd Wonen, met bijbehorende hoge kosten voor de gemeente. In totaal gaat het om € 196.000,00. Dit bedrag bestaat uit drie onderdelen.
Te weten:

- beleidscapaciteit beschermd wonen € 41.000,00
- coördinator zorg- en veiligheid € 92.000,00
- woonbegeleiding Elker: € 63.000,00.

Verruimingsmaatregelen

Jeugdhulp
Voor realisatie van de verruimingsmaatregel op jeugdhulp is gekeken naar maatregelen binnen de (lokale)Taskforce jeugd en de Landelijke Hervormingsagenda.

Zoals in de Voorjaarsnota 2023 aangegeven is vanuit de Taskforce een verruiming gerealiseerd door het overzetten van cliënten van de Jeugdwet naar de Wet langdurige zorg. Hierdoor is het budget met € 120.000,00 verlaagd. In de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 was hiervoor een p.m. post opgenomen.

In de voorjaarsnota 2022 bent u geïnformeerd over de (financiële) gevolgen van de invoering van het gewijzigde woonplaatsbeginsel. Op dat moment was nog niet duidelijk welke jongeren administratief zouden verhuizen. Inmiddels hebben we hier meer duidelijkheid over. De stand van zaken op dit moment (24 maart) is dat door de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel per 1 januari 2022 46 jongeren administratief zijn verhuisd naar onze gemeente en dat 74 jongeren zijn verhuisd van onze gemeente naar andere gemeenten. Voor 2022 levert dat een voordeel op van € 210.000,00. Het is echter op dit moment nog te vroeg om dit als structurele besparing in te boeken, omdat het ingewikkelde materie betreft waardoor op dit moment landelijk nog steeds jongeren administratief verhuizen. Wij stellen daarom voor om deze post vooralsnog op p.m. te zetten en bij de begroting 2024 de financiële consequenties te verwerken.

Concretisering inzake de Hervormingsagenda blijkt moeilijk, omdat er nog veel onzekerheden in (de financiering van) het jeugdhulpdomein zijn. Omdat de benodigde onderbouwing over maatregelen van het Rijk ontbreekt stellen wij voor om dit deel van de verruiming voor nu op p.m. te laten staan.

Taskforce Wmo
Een interne taskforce Wmo heeft in 2019 vier maatregelen opgesteld die mogelijk tot een besparing van € 75.000,00 op het Wmo budget voor huishoudelijke ondersteuning kunnen leiden vanaf 2024.
Van de vier maatregelen zijn er inmiddels drie achterhaald. De mogelijke verruiming op het budget voor huishoudelijke ondersteuning moet daarom worden bijgesteld tot een bedrag van structureel € 8.500,00 vanaf 2024.

Toelichting:
- Het onderzoek naar het laten betalen van de keuring- en legeskosten van de gehandicaptenparkeerkaart kan blijven staan en vindt plaats in 2023. De verwachting is dat hiermee vanaf 2024 een besparing van € 8.500,00 kan worden gerealiseerd.
- Als gevolg van het stoppen met de Algemene Voorziening Schoonmaakondersteuning zijn de twee onderzoeken naar mogelijkheden om minder dan twee uur schoonmaakondersteuning in te zetten in geclusterde locaties achterhaald. Wij verstrekken nu alleen huishoudelijke ondersteuning als individueel maatwerk en kunnen dit niet in een geclusterd pakket gekoppeld aan een locatie verstrekken.
- Uit het onderzoek naar de maatwerkvoorziening "Ondersteuning Zelfredzaamheid bij het huishouden" voor kwetsbare ouderen voor het halen en brengen naar de eet- en recreatiezaal blijkt dat in 2019 23 ouderen gebruik maakten van deze mogelijkheid, de kosten daarvoor bedroegen destijds € 120.200,00. Inmiddels is het aantal ouderen dat hier nog gebruik van maakt gereduceerd tot één. De overige ouderen zijn overgegaan naar de Wlz of zijn overleden en er is geen nieuwe instroom in deze voorziening. Daarmee zijn deze zorgkosten grotendeels vervallen en dus reeds bespaard.

PROGRAMMA 2 ONTPLOOIING

Leren en Ontmoeten

Bedragen x € 1.000,00

Prioriteit en activiteit LASTEN	**2024** ***- minder of meer***	**2025** ***- minder of meer***	**2026** ***- minder of meer***	**2027** ***- minder of meer***
Lasten beleidsverpl. Kadernota	*99*	*121*	*425*	*470*
Totaal lasten	***99***	***121***	***425***	***470***

Prioriteit en activiteit BATEN	**2024** ***- minder of meer***	**2025** ***- minder of meer***	**2026** ***- minder of meer***	**2027** ***- minder of meer***
Totaal baten	***0***	***0***	***0***	***0***

Totaal nieuw beleid programma	99	121	425	470

Beleidsverplichtingen 2024-2027 Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033

Omschrijving	**Exploitatie**				
	2024	**2025**	**2026**	**2027**	**Prio**
IHP actualisatie			10.000		1
IHP leerlingenprognoses	5.000		5.000		1
Aanvul. mid.onderwijsfunctie Maarsveld	76.000	76.000	76.000	76.000	1
Masterplan OHV Stadskanaal: Oleander/Oranje Nassau			260.000	260.000	1
Nieuwbouw gymzaal Ubbo Emmius p.m.					1
Sportvelden 2024	18.000	45.000	45.000	45.000	1
Sportvelden 2026			28.500	71.000	1
Sportvelden 2027				18.000	1
	99.000	**121.000**	**424.500**	**470.000**	

PROGRAMMA 3 LEEFBAARHEID

Wonen en Bereikbaarheid

Nieuwe beleidsontwikkelingen

Prioriteit 1

Vervanging damwanden beschoeiing
Na afronding van de vervanging van de slechte beschoeiingen in 2023-2025 wordt in 2026 met een inspectie een actuele stand opgemaakt van de onderhoudstoestand van beschoeiingen. We verwachten dat ook met ingang van 2027 nog substantieel middelen nodig zullen zijn voor vervanging. Op basis van de Kadernota Openbare ruimte 2023-2027 komen we hier in 2024 via de Perspectiefnota 2025-2028 op terug.

Bedragen x € 1.000,00

Prioriteit en activiteit LASTEN	**2024** ***- minder of meer***	**2025** ***- minder of meer***	**2026** ***- minder of meer***	**2027** ***- minder of meer***
Lasten beleidsverpl. Kadernota	*301*	*505*	*578*	*637*
Nieuwe beleidsontwikkelingen:				
Registratie apparatuur containers	*6*	*6*	*6*	*6*
Registratie apparatuur gemalen	*9*	*9*	*9*	*9*
Totaal lasten	***316***	***520***	***593***	***652***

Prioriteit en activiteit BATEN	**2024** ***- minder of meer***	**2025** ***- minder of meer***	**2026** ***- minder of meer***	**2027** ***- minder of meer***
Nieuwe beleidsontwikkelingen:				
Opbrengst afvalstoffenheffing	*6*	*6*	*6*	*6*
Opbrengst rioolheffing	*9*	*9*	*9*	*9*
Totaal baten	***15***	***15***	***15***	***15***

Totaal nieuw beleid programma	301	505	578	637

Beleidsverplichtingen 2024-2027 Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033

De bijstellingen op de beleidsverplichtingen zijn onder deze tabel toegelicht.

Omschrijving	**Exploitatie**				
	2024	**2025**	**2026**	**2027**	**Prio**
Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan	62.000	62.000	62.000	62.000	1
Bijstelling GVVP	*5.000*	*5.000*	*5.000*	*5.000*	
Onderhoud fietspaden	33.000	94.000	94.000	94.000	1
Bijstelling onderhoud fietspaden	*-8.000*	*-22.000*	*-22.000*	*-22.000*	
Onderhoud beschoeiing 2024	9.000	27.000	27.000	27.000	1
Onderhoud beschoeiing 2025		9.000	27.000	27.000	1
Vervanging Drouwenermondse brug	196.000	196.000	196.000	196.000	1
Vervanging Noorderdiepbrug			42.000	42.000	1
Bijstelling vervanging Noorderdiepbrug			*-42.000*		
Renovatie Stationsbrug			42.000	42.000	1
Renovatie IJzeren klap			37.000	37.000	1
Bijstelling renovatie ijzeren klap			*-37.000*	*-37.000*	
Openbare verlichting 2024	2.500	8.000	8.000	8.000	1
Openbare verlichting 2025		3.000	10.000	10.000	1
Openbare verlichting 2026			3.000	10.000	1
Openbare verlichting 2027				2.500	1
Bijstelling openbare verlichting	*1.000*	*5.000*	*8.000*	*15.000*	
Ontwikkeling Stationslocatie		60.000	60.000	60.000	1
Impact invoering omgevingswet (ODG)		58.000	58.000	58.000	1
	300.500	**505.000**	**578.000**	**636.500**	

Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP)

Het Rijk heeft voor een periode van tien jaar € 500 miljoen beschikbaar om een impuls te geven aan het verbeteren van de verkeersveiligheid van provinciale, gemeentelijke en waterschapswegen. Het geld wordt in verschillende tranches besteed.

Het ministerie had in 2022 voor Stadskanaal een subsidie beschikbaar van € 273.500,00. Daarvoor zijn het kruispunt 1e Exloërmond en de kruispunten op de Navolaan opgevoerd. Het kruispunt 1e Exloërmond viel wat de raming betreft lager uit, omdat het niet mogelijk is om op die locatie een optimale rotonde te realiseren in verband met de particuliere eigendommen rond het kruispunt. Maatregelen vinden voornamelijk op het kruispunt zelf plaats. Daarom zijn ook de kruispunten op de Navolaan meegenomen in de aanvraag om toch voor de maximale beschikbare subsidie in aanmerking te komen.
In de Toekenningsbeschikking specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 heeft het Rijk alleen voor de kruispunten Navolaan een subsidie toegekend van ruim € 122.000,00. Het kruispunt 1e Exloërmond is niet gehonoreerd voor subsidie omdat het ingediende ontwerp niet voldeed aan de richtlijnen van het CROW.
Voor de uitvoering van de projecten zal een apart voorstel met kredietaanvraag worden ingediend.

Herstel fietspad Poststraat richting Bareveld

In de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 is de aanpak van het fietspad in twee projecten gesplitst. Om de uitvoering de hoogste mogelijke prioriteit te geven hebben wij de motie 'Versneld repareren fietspaden Handelstraat-Poststraat' overgenomen en is gestart met het opstellen van een plan van aanpak.

De werkzaamheden aan het gedeelte Handelsstraat-Poststraat vergen echter de nodige voorbereiding waardoor uitvoering conform de planning in 2024 opgepakt kan worden. Het gedeelte tussen de gemeentegrens en de Van Boekerenweg betreft plaatselijk herstel. Deze kan naar voren worden gehaald omdat hier beperkte voorbereiding voor nodig is. Een investeringsbedrag van € 450.000,00 is daarom verwerkt in de Voorjaarsnota 2023. De structurele lasten daarvan bedragen € 22.000,00. De structurele lasten vanaf 2024 bedragen dan nog € 72.000,00

Brugonderhoud

In de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 is een investeringsvoorstel opgenomen voor de vervanging en renovatie van bruggen. In verband met de planning van meerdere projecten kunnen twee in de meerjarenplanning opgenomen bruggen worden verschoven. Dit betreft de volgende onderdelen:

Project	Financiële impact	Oude planning	Nieuwe planning
Vervanging Drouwenermondse brug	€ 4.700.000	2024	2024
Vervanging Noorderdiepbrug	€ 1.000.000	2026	**2027**
Renovatie Stationsbrug	€ 1.000.000	2026	2026
Renovatie IJzeren Klap	€ 900.000	2026	**2028**

Openbare verlichting

Voor het afronden van het vervangen van de conventionele verlichting door led-armaturen is in de Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033 een investeringsvoorstel opgenomen. In de motie 'Led-armatuur' die raadsbreed is aangenomen is opgeroepen om deze vervanging te versnellen. Daarmee wordt een aantal geplande investeringen van de periode 2027-2033 naar de periode 2023-2027 verschoven. Hierdoor dienen de investeringen in openbare verlichting voor de periode 2024-2027 conform onderstaand gewijzigd investeringsvoorstel verwerkt te worden. De lasten van de investeringen in deze periode worden verwerkt op basis van onderstaande tabel. De verschuivingen hebben geen gevolgen voor de totale lasten van de investeringen.

Omschrijving	**Financiële impact**
Openbare verlichting 2023	€ 356.500,00
verschuiving	€ 99.750,00
Totaal 2023	**€ 456.250,00**
Openbare verlichting 2024	€ 188.000,00
verschuiving	€ 89.250,00
Totaal 2024	**€ 277.250,00**
Openbare verlichting 2025	€ 236.750,00
verschuiving	€ 71.500,00
Totaal 2025	**€ 308.250,00**
Openbare verlichting 2026	€ 236.250,00
verschuiving	€ 131.250,00
Totaal 2026	**€ 367.500,00**
Openbare verlichting 2027	€ 171.750,00
verschuiving	€ 61.250,00
Totaal 2027	**€ 233.000,00**

Nieuwe beleidsontwikkelingen

Prioriteit 1

Vervanging registratieapparatuur ondergrondse containers
In 2025 is het niet meer mogelijk om gebruik te maken van het 2G-netwerk. Dit betekent dat systemen die nog via dit 2G communiceren moeten worden omgebouwd naar 5G, zodat deze gebruik kunnen maken van het 5G-netwerk. De ondergrondse afvalcontainers voor restafval zijn voorzien van die verouderde systemen en dienen voor 2025 te worden vervangen. Het gaat om 68 containers.
De vervanging van de registratieapparatuur wordt geraamd op circa € 68.000,00. De structurele lasten bedragen € 5.500,00. De lasten worden gedekt uit de opbrengst van de Afvalstoffenheffing.

Vervanging registratieapparatuur gemalen
In 2025 is het niet meer mogelijk om gebruik te maken van het 2G-netwerk. Dit betekent dat systemen die nog via dit systeem communiceren moeten worden omgebouwd naar 5G, zodat deze gebruik kunnen maken van het 5G-netwerk. Net als bij de ondergrondse afvalcontainers voor restafval speelt dit ook bij een aantal gemalen. Deze zijn ook voorzien van die verouderde systemen en dienen ruim voor 2025 te worden vervangen. Het gaat om 63 gemalen en om circa 46 overstorten. Totaal dienen 109 modems te worden omgebouwd. De kosten zijn afhankelijk van de geschiktheid van de huidige modem, als deze geschikt is voor ombouw naar 5G dan zijn de kosten circa € 800,00 tot € 1.000,00 per stuk. De totale kosten zullen dan circa € 87.000,00 tot € 109.000,00 zijn.
De structurele lasten bedragen maximaal € 9.000,00 en worden gedekt uit de opbrengst van de Rioolheffing.

PROGRAMMA 4 DIENSTVERLENING

Besturen en Beschermen

Geen wijzigingen.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Nieuwe beleidsontwikkelingen

Prioriteit 1

Bezwaarafhandeling ozb bezwaren
De laatste jaren is een trend te ontdekken in de forse toename van het aantal bezwaren dat door no-cure-no-pay bureaus namens inwoners en bedrijven wordt ingediend. Het afhandelen van dit soort bezwaren vergt meer tijd dan reguliere bezwaarafhandeling. Voor het afhandelen van bezwaren worden tijdelijke externe medewerkers ingehuurd. Voor deze inhuur is extra budget vereist. In de voorjaarsnota 2023 is hiervoor voor 2023 incidenteel een budget van € 100.000,00 gevraagd.

Beleidsverplichtingen 2024-2027 Kadernota Financieel Perspectief 2023-2033

Omschrijving	Exploitatie				
	2024	2025	2026	2027	Prio
Vastgoed op orde	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	1

OVERZICHT OVERHEAD

Geen wijzigingen.

SAMENVATTING NIEUW BELEID EN VERRUIMINGSMAATREGELEN

Prioriteit en activiteit LASTEN	2024 *- minder of meer*	2025 *- minder of meer*	2026 *- minder of meer*	2027 *- minder of meer*
Programma 1	*263*	*263*	*263*	*263*
Programma 2	*99*	*121*	*425*	*470*
Programma 3	*316*	*520*	*593*	*652*
Programma 4	*0*	*0*	*0*	*0*
Algemene dekkingsmiddelen	*0*	*0*	*0*	*0*
Overzicht overhead	*0*	*0*	*0*	*0*
Totaal lasten	***678***	***904***	***1.281***	***1.385***

Prioriteit en activiteit BATEN	2024 *- minder of meer*	2025 *- minder of meer*	2026 *- minder of meer*	2027 *- minder of meer*
Programma 1	*0*	*0*	*0*	*0*
Programma 2	*0*	*0*	*0*	*0*
Programma 3	*15*	*15*	*15*	*15*
Programma 4	*0*	*0*	*0*	*0*
Algemene dekkingsmiddelen	*0*	*0*	*0*	*0*
Totaal baten	***15***	***15***	***15***	***15***

Saldo	***663***	***889***	***1.266***	***1.370***

